

DE MAATSCHAPPELIJK CULTURELE KWALIFICATIE IN BEROEPSONDERWIJS EN VOLWASSENENEDUCATIE

Henk Lükken

1. DE HUIDIGE (TWEEDE GENERATIE) EINDTERMEN MCK

Per augustus 1993 ging in het kader van de Sectorvorming en Vernieuwing van het Middelbaar beroepsonderwijs (SVM) de implementatie van de voor de vernieuwde opleidingen voorgeschreven eindtermen van start. Voor om en nabij de tachtig opleidingsvarianten waren die in het voorafgaande jaar door de minister vastgesteld. Deze eindtermen van de zogenaamde tweede generatie vormen een verzameling van minimale inhouden van opleidingen, die door verschillende Boob's/Boto's (Bedrijfstak-gewijs overleg onderwijs-bedrijfsleven) opgeleverd zijn. Ze gelden voor elk voor de eigen branche en wijken sterk van elkaar af, zowel inhoudelijk als kwantitatief en kwalitatief.

Bij de vaststelling is door de minister ook meteen een onderhoudstraject ingesteld dat tot de derde generatie eindtermen zal leiden. Dit onderhoudstraject is geen overbodige luxe; dat bleek ook uit een inspectierapport van februari 1994. Met name de Maatschappelijke Culturele Kwalificatie is in de tweede generatie eindtermen ondergewaardeerd. Dit heeft ook consequenties voor het vak Nederlands. Zo zijn er grote verschillen ontstaan in de wijze waarop het vak Nederlands door middel van eindtermen is omschreven. In een onderzoek van het CPS (intern gebruik) blijkt dat het door de ongeveer tachtig opleidingsvarianten heen weinig consistent is ingevuld. Er kwamen grote verschillen in inhoud en diepgang aan het licht.

2. MAATSCHAPPELIJK CULTUREEL PROFIEL/DERDE GENERATIE EINDTERMEN MCK

In de algemene vergadering van de Vereniging Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (VBVE) van 18 mei is het maatschappelijk cultureel profiel vastgesteld. Dit is het equivalent van de diverse beroepsprofielen. Op basis van dit profiel heeft de landelijke overleggroep Maatschappelijke Culturele Kwalificatie (LOG

MCK) de commissies onderwijs bedrijfsleven (COB's) en de landelijke organen beroepsonderwijs (LOB's) geadviseerd m.b.t. de ontwikkeling en vaststelling van de derde generatie eindtermen voor het mbo/cbo. De bedrijfstakgroepen (BTG-en) zullen dat op basis van hun beroepsprofielen ook doen. De LOG MCK heeft daartoe eindtermen voor de maatschappelijke culturele kwalificatie (doen) ontwikkelen.

De LOB's in het kader van de 'Bepalingen met betrekking tot de educatie en het beroepsonderwijs (WEB)' zijn en blijven de eindverantwoordelijken voor de eindtermenontwikkeling van de opleidingen in de BVE en zullen de minister het voorstel voor de derde generatie eindtermen doen toekomen. De commissie Herijking Kwalificatiestructuur ziet toe op een evenwichtige uitwerking in eindtermen voor beroeps-, doorstroom- en maatschappelijk culturele kwalificatie.

Het een en ander, de weg naar deze nieuwe eindtermen is vastgelegd in inhoudelijke richtlijnen voor de LOG MCK en de LOG Doorstroming mbo-hbo, die tot stand zijn gekomen in een overleg van de VBVE met representanten van de landelijke organen en het COLO-bureau enerzijds en de HBO-raad anderzijds. In de WEB wordt hiernaar als volgt verwezen: 'Recent zijn procedureafspraken tussen de instellingen (bij monde van de VBVE HLü) en de landelijke organen gemaakt waarbij de instellingen tot taak hebben, een advies over de maatschappelijk-culturele kwalificatie (MCK) op te stellen waarvan de landelijke organen bij het formuleren van eindtermen gebruik maken'. Deze richtlijnen hielden en houden het volgende in:

- eindtermen baseren op het Maatschappelijk Profiel, nogal (arbeids-)sociologisch ingevuld, geen verwijzingen naar vakken;
- onderscheid MCK1, MCK2 en MCK3:
  1. identiek voor alle opleidingen;
  2. beroepsspecifieke inkleuring;
  3. ter invulling aan de Lob's;
- uitwerking op de niveaus als omschreven in 'Indelingsschema van de kwalificatiestructuur secundair beroepsonderwijs (OCW, juli 1994)'.

De ontwikkeling van de eindtermen maatschappelijke en culturele kwalificatie is inmiddels afgerond. Het schrijven was in handen gegeven van de heer Dieteren van de KUB te Tilburg die daarbij ondersteund werd door de kern-log MCK. De heer Diete-

ren was hiervoor aangezocht omdat hij middels het schrijven van het maatschappelijk cultureel profiel in de materie was ingewerkt.

Medio oktober zijn de nieuw ontwikkelde eindtermen MCK aangeboden aan het bestuur van de VBVE. In de bestuursvergadering van 9 november zijn ze vastgesteld en voor verspreiding naar de diverse LOB's draagt het bestuur verder zorg.

3. ACTIVITEITEN VAN DE VON

De Vereniging voor Onderwijs in het Nederlands zal contact opnemen met de LOG-en en de COB's. Zij zal haar advies aanbieden en voorstellen middels een in te stellen commissie de eindtermen van de diverse LOG-en van commentaar te voorzien.

VERKLARENDE LIJST

Boob	Een door de minister ingesteld platform met vertegenwoordigers uit onderwijs en bedrijfsleven met de opdracht voor de opleidingen in de eigen branche eindtermen te (doen) ontwikkelen.
BTG'en	Gremia binnen het verband van de Vereniging Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie; Voornaamste taak: het adviseren van de LOB's over de eindtermen voor de diverse beroepskwalificaties.
COB's	De Commissies Onderwijs en Bedrijfsleven zijn door de minister ingestelde groepen uit de verschillende opleidingen, met vertegenwoordigers van de instellingen voor onderwijs en uit het bedrijfsleven die de landelijke organen adviseren over de eindtermen die hun branche aangaan.
COLO	Vereniging van landelijke organen beroepsonderwijs.
LOB's	De landelijke organen die onder verschillende namen al functioneerden in het leerlingwezen hebben bij ministerieel besluit uitbreiding van hun taak gekregen en zijn nu verantwoordelijk geworden voor de tot-

- standkoming en het onderhoud van de eindtermen van de diverse branches. Bijvoorbeeld Inovam, Ecabo.
- LOG MCK** Gremium binnen het verband van de Vereniging Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie; Voornaamste taak: het adviseren van de LOB's over de eindtermen voor de maatschappelijk culturele kwalificatie als omschreven in zowel SVM als WEB. De LOG Doorstroming mbo-hbo en de LOG Oriëntatie en Schakel (LOOS) behartigen respectievelijk de doorstroomkwalificatie en de instap in de opleidingen.
- VBVE** Vereniging voor Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie. Vereniging van voormalige mbo- en BBO-instituten.
- WEB** De 'Bepalingen met betrekking tot de educatie en het beroepsonderwijs (WEB)' zijn 31 oktober door de Tweede Kamer aangenomen.